

INDENRIGS- OG SUNDHEDSMINISTERIET

Tilsynet i henhold til grundlovens § 71 2023-24
§71 Alm.del - endeligt svar på spørgsmål 10
Offentligt

Slotsholmsgade 10-12
DK-1216 København K

T +45 7226 9000
M sum@sum.dk
W sum.dk

Dato: 22-10-2024
Enhed: Psykiatri og Misbrug
Sagsbeh: linb
Sagsnr.:2024 - 11896
Dok. nr.: 231078

Folketingets §71-tilsyn

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 10 (Alm. del), som Folketingets §71-tilsyn har stillet til indenrigs- og sundhedsministeren den 26. september 2024.

Spørgsmål nr. 10:

"Vil ministeren redegøre for, hvad årsagen er til, at der i årene 2023/2024 fortsat ses regionale forskelle i, hvor mange voksne der udsættes for en eller flere typer af tvangsforanstaltninger pr. 100.000 borgere? Der henvises til Sundhedsstyrelsens "Monitorering af tvang i psykiatrien – Opgørelse for perioden 1. januar 2023 – 31. december 2023", jf. § 71-tilsynet alm. del – bilag 84"

Svar:

Mit ministerium har ikke konkret viden om en entydig årsag til, at der i perioden 2023/2024 fortsat ses regionale forskelle i, hvor mange voksne der udsættes for en eller flere typer tvangsforanstaltninger pr. 100.000 borgere.

Flere forskellige forhold kan imidlertid have indflydelse på, at der forekommer regionale variationer i anvendelsen af tvang i psykiatrien generelt, også ift. brugen af enkelte tvangsforanstaltninger, som der er hjemmel til at anvende i medfør af psykiatriloven. Det kan bl.a. være som følge af forskelle i patientsammensætningen i regionerne i forhold til antallet af patienter med alvorlige psykiske lidelser, der kræver en længere og mere kompleks behandling, som kan være overrepræsenterede nogle steder i landet, mens andre landsdele kan have flere mindre komplekse og dermed mindre behandlingskrævende patienter. Desuden er der for patienter, der indlægges med tvang, en øget risiko for tvangsindgreb under indlæggelse, hvorfor forskelle heri også kan have indvirkning på regionale variationer i den generelle anvendelse af tvang.

Der er bred enighed om, at der ikke er en enkeltstående indsats eller et enkeltstående indgreb, som er udslagsgivende i forhold til at forebygge og reducere anvendelsen af tvang i psykiatrien. Indsatsen heroverfor forudsætter et kontinuerligt arbejde med en række gensidigt supplerende indsatser på flere planer og på tværs af sektorer. Et afgørende element er vedvarende ledelsesfokus på alle niveauer i organisationen, ligesom kompetenceudvikling af medarbejdere i alle funktioner er grundlæggende for at kunne skabe og drive ændringer i kulturen. Sidstnævnte vanskeliggøres af, at der generelt er udfordringer med både rekruttering og fastholdelse af medarbejdere i psykiatrien. Dertil har ordentlige og tidssvarende fysiske rammer, både inde og ude, også betydning for arbejdet med at forebygge tvang og minimere risikoen for situationer, der eskalerer unødvendigt.

Som følge af *Aftale om en bedre psykiatri* (2023) og den efterfølgende udmøntningsaftale fra april 2024 har regionerne fået midler til at understøtte det tvangsforebyggende arbejde. Det drejer sig om 16,2 mio. kr. i 2024, 16,8 mio. kr. i 2025 og 17,8 mio. kr. fra 2026 og fremefter. Midlerne skal ses i sammenhæng med

den generelle tilførsel af varige midler til opbygning af kapacitet i psykiatrien, som blev igangsat med aftale om finansloven for 2020, efterfulgt af *Aftale om en 10-årsplan for psykiatrien* (2022) og psykiatraftalen fra november 2023. Disse midler bygger oven på permanente midler på 49 mio. kr. årligt, som blev tildelt regionerne med finanslovsaftalen for 2014. Med den nye partnerskabsaftale fra april 2024 mellem regeringen, Danske Regioner og KL er der fastsat en ny målsætning for mindre tvang i psykiatrien, hvormed anvendelsen af tvang for de tvangsformer, der opleves mest indgribende, bæltefiksering, fastholdelse og akut beroligende medicin med tvang, skal reduceres med 30 pct. frem mod 2030. Desuden får Task Force for Forebyggelse af Tvang i Psykiatrien fremover en styrket rolle, bl.a. i forhold til øget fokus på at understøtte systematisk videndeling, læring og udbredelse af god praksis ift. at forebygge anvendelsen af tvang, herunder iværksættelse af analyser, der kan øge viden om årsagerne til eventuelle større regionale forskelle i anvendelsen af tvang generelt og ift. anvendelsen af forskellige tvangsforanstaltninger. Dette er også afspejlet i nyt kommissorium for Task Forcen.

Med venlig hilsen

Sophie Løhde